

ผลการสอนสะท้อนคิดต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ
การปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาล
(The Effect of Reflective Teaching on Critical Thinking Ability and
Humanize Nursing Care of Nursing Students)

ประไพ กิตติบุญถวัลย์*

เกศแก้ว สอนดี*

ดุสิต ก่อเจดีย์*

ภาวสิทธิ์ สิงห์ประไพ*

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการสอนสะท้อนคิดต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาล ประชากรเป็นนักศึกษาพยาบาล จำนวน 108 คน ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่มย่อยผลการเรียนรู้เฉลี่ย แล้วจับฉลากเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองใช้การสอนสะท้อนคิดโดยประยุกต์ใช้แนวคำถามสะท้อนคิด ส่วนกลุ่มควบคุมใช้การสอนที่เน้นการนำความรู้สู่การปฏิบัติ เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบประเมินการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผ่านการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน หาความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา มีความเชื่อมั่น = 0.91 วิเคราะห์ข้อมูลใช้ independent t-test และ paired t-test

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของกลุ่มทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยนี้ผู้สอนสามารถนำการสอนสะท้อนคิดไปเสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ สำหรับนักศึกษาพยาบาล

คำสำคัญ : การสอนสะท้อนคิด , การคิดอย่างมีวิจารณญาณ , การพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์

* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี

Abstract

The objective of the quasi-experimental research was to study the effect of reflective teaching on critical thinking ability and humanized nursing care of nursing students. The population included 108 nursing students. All of population were the samples that divided into experimental and control groups by using matching method based on GPA. The reflective teaching was applied to experimental group using reflective questions. The control group focused on content for practicum. The critical thinking ability and the humanized nursing care instruments were self-constructed and content validated by a panel of 3 experts. The reliability was 0.91 using Cronbach's alpha. The independent t-test and paired t-test were used for data analysis.

The results revealed that the critical thinking ability score of the experimental group was significantly higher than the score of control group at the .05 level. The mean score of the humanized nursing care in the experimental group significantly increased after reflective teaching was applied at the .05 level. Based on the result, reflective teaching should be recommended to improve critical thinking ability and humanized nursing care in nursing students.

Keywords : reflective teaching, critical thinking ,humanized nursing care

บทนำ

การจัดการศึกษายุคปัจจุบัน สถาบันการศึกษาทุกระดับต้องทบทวนการผลิตผู้เรียนให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยสมรรถนะที่สำคัญประการหนึ่งคือความสามารถในการคิด (Sungrugs, 2014) ความสามารถในการคิดเป็นสมรรถนะที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพ ดังที่สภาการพยาบาลกำหนดสมรรถนะหลักของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ให้มีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ และใช้วิจารณ์ทางคลินิก ซึ่งสถาบันการศึกษาพยาบาลต้องปรับกระบวนการทัศน์ให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ (Nursing Council, 2016; Prajankett, 2014; Chidmongkol, 2017) แต่ปัจจุบันพบว่านักศึกษาพยาบาลมีความสามารถในการคิดระดับปานกลางและการจัดการศึกษาพยาบาลยังไม่ส่งเสริมหรือเอื้ออำนวยให้นักศึกษาเกิดความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Waisurasang, 2011) ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นที่ต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนการพยาบาลที่สร้างเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างต่อเนื่อง

การสอนสะท้อนคิดเป็นวิธีการสอนหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการปฏิบัติการพยาบาล (Wichainate, 2014) การสะท้อนคิดช่วยให้ผู้เรียนมีการไตร่ตรอง คิดใคร่ครวญทั้งด้านเหตุผลและความรู้สึกอย่างรอบด้าน เกิดประโยชน์อย่างยิ่งในการดูแลบุคคล ครอบครัวและชุมชนอย่างเป็นองค์รวม และลดช่องว่างในการนำความรู้สู่การปฏิบัติ (Sherwood G, 2017)

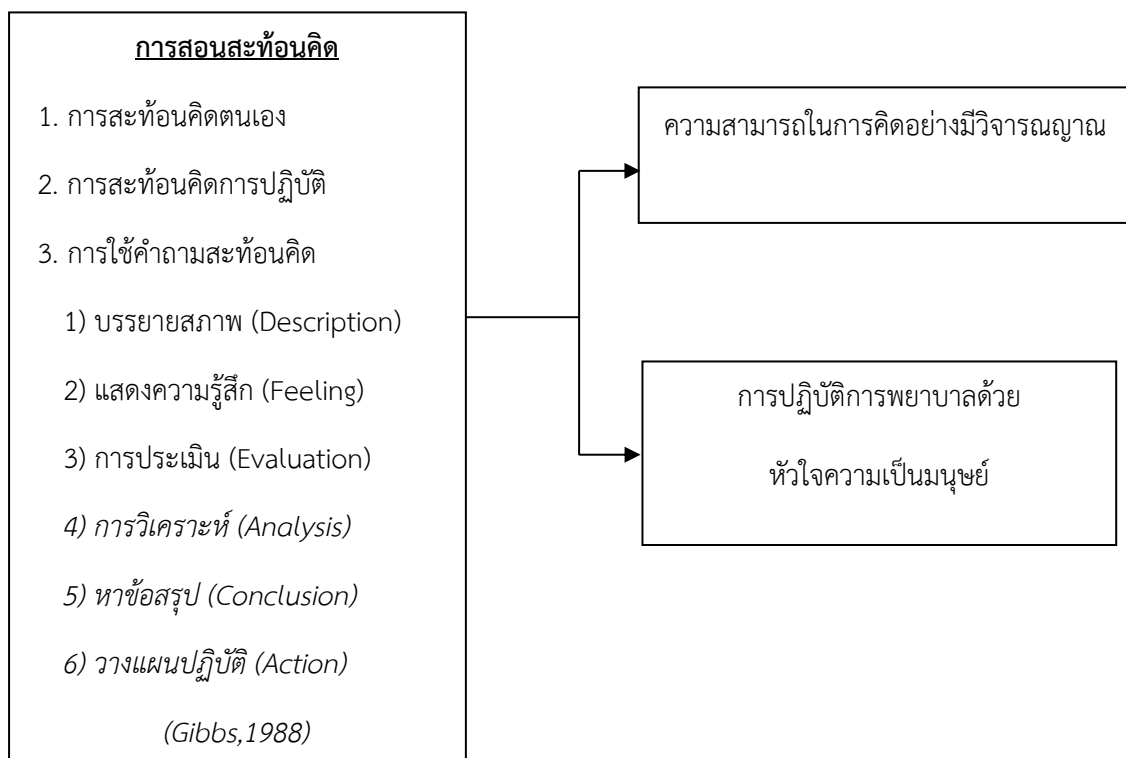
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรีเป็นวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ซึ่งเป็นผู้นำในการจัดการศึกษาที่เน้นชุมชน (Jamjan, 2014) ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชุมชน จึงนำการสอนสะท้อนคิดมาใช้ในการสอนปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชนโดยประยุกต์ใช้คำถามสะท้อนคิด 6 ขั้นตอนของกิบส์ (Gibbs, 1988) ได้แก่ 1) การบรรยายสภาพ (Description) 2) การแสดงความรู้สึก (Feeling) 3) การ

ประเมิน (Evaluation) 4) การวิเคราะห์ (Analysis) 5) หาข้อสรุป (Conclusion) และ 6) วางแผนปฏิบัติ (Action) ในการประเมินชุมชน การระบุปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การเขียนโครงการและการประเมินผล ซึ่งการตั้งคำถามกระตุ้นการคิดอย่างมีเหตุผลทำให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้งต่อประเด็นที่ศึกษา ทำให้เกิดทางเลือกใหม่ที่มีคุณภาพและเพิ่มความปลอดภัยของผู้รับบริการ (Na Nakorn , 2016) การแสดงความคิดเห็นและมุมมองที่แตกต่างของสมาชิกกลุ่มจะสะท้อนค่านิยมและคุณค่าในการปฏิบัติ (Grath & Higgins, 2006) ผู้วิจัยจึงประเมินผลการสอนต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณระหว่างนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการสอนสะท้อนคิดและกลุ่มควบคุม
2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ระหว่างนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการสอนสะท้อนคิดและกลุ่มควบคุม
3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังได้รับการสอนสะท้อนคิด

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี ปีการศึกษา 2560 จำนวน 108 คน ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็น กลุ่มย่อยๆ ละ 7-8 คน ผลการเรียนรู้ และจับฉลากเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ผ่านการรับรองของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี EC 1-002/2561

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชน และแบบประเมินการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ดังนี้

แบบประเมินความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชนผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบเขียนตอบบรรยาย จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการประเมินชุมชน ด้านการระบุปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ด้านการเขียนแผนงานโครงการและประเมินผลพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และปรับปรุงก่อนนำไปใช้

แบบประเมินการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของสถาบันพระบรมราชชนก ประกอบด้วยข้อคำถามด้านจิตบริการ ด้านการคิดวิเคราะห์และด้านการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค เท่ากับ 0.91

การดำเนินการวิจัย

กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม รับผิดชอบหมู่บ้าน 1 แห่งต่อกลุ่มย่อย ปฏิบัติการพยาบาลตามกระบวนการพยาบาลอนามัยชุมชน ในการประเมินชุมชน การระบุปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาการเขียนโครงการและการประเมินผล โดยนักศึกษาพักในพื้นที่ตลอดการฝึก มีพยาบาลพี่เลี้ยงในพื้นที่ดูแลทุกวัน และอาจารย์ประจำกลุ่มเดินทางไปกลับในการสอนภาคปฏิบัติ

กลุ่มควบคุม ใช้วิธีการสอนที่เน้นการใช้ความรู้สู่การปฏิบัติ ดังนี้

1. เตรียมความพร้อมในการสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลและฝึกการประชาคม
2. พบครูประจำกลุ่มเพื่อทำความเข้าใจและสร้างสัมพันธภาพ
3. ครูสอนในคลินิกสัปดาห์ละครั้งโดยเน้นการซักถามและตรวจสอบความถูกต้องของความรู้ที่ใช้ในการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง โดยไม่ใช้คำถามสะท้อนคิด
4. การสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มเมื่อสิ้นสุดการฝึกภาคปฏิบัติ

กลุ่มทดลอง ใช้วิธีการสอนสะท้อนคิด ดังนี้

1. เตรียมความพร้อมในการสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลและฝึกการประชาคม
2. พบอาจารย์ประจำกลุ่มสะท้อนคิดตนเองก่อนฝึกงานโดยประยุกต์ใช้คำถามดังนี้

- เล่าประสบการณ์ฝึกชุมชนให้เพื่อนในกลุ่มรับฟัง (Description)
- ความคิด ความรู้สึกของตนเองขณะนี้เป็นอย่างไร (Feeling)
- จากประสบการณ์ที่ผ่านมาในการปฏิบัติงานในชุมชน ทำไมท่านจึงรู้สึกเช่นนั้น (Analysis)
- อะไรเป็นความท้าทายของตนเองหรือสิ่งที่อยากพัฒนาตนเองในครั้งนี้ (Action)

3. ครูสอนในคลินิกสัปดาห์ละครั้งและสะท้อนคิดรายสัปดาห์ ใช้คำถาม ดังนี้

- อะไรเป็นประเด็นเด่นในสัปดาห์นี้เกิดอะไรขึ้น ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร (Description)
- คุณรู้สึกอย่างไร ผู้ที่เกี่ยวข้องรู้สึกอย่างไร (Feeling)
- อะไรที่ทำได้ดีแล้ว อะไรที่ยังทำได้ไม่ดี เพราะเหตุใด (Evaluation)
- นอกจากวิธีที่ท่านปฏิบัติแล้ว ยังมีวิธีอื่นได้หรือไม่ อย่างไรบ้าง (Conclusion)
- ถ้ามีเหตุการณ์ลักษณะคล้ายกันเกิดขึ้นอีก คุณจะทำอย่างไรที่ดีกว่าเดิม (Action)

4. การสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มเมื่อสิ้นสุดการฝึกภาคปฏิบัติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทดสอบความรู้พื้นฐานและประเมินการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ก่อนการทดลองของทั้งสองกลุ่มพบว่าไม่มีความแตกต่างก่อนการทดลอง
2. กลุ่มทดลองใช้การสอนสะท้อนคิด ส่วนกลุ่มควบคุมใช้การสอนเน้นการนำความรู้สู่การปฏิบัติ
3. ประเมินความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชนและประเมินการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์หลังสิ้นสุดภาคปฏิบัติ
4. ผู้ตรวจให้คะแนนไม่ทราบว่ามีนักศึกษาคนใดอยู่กลุ่มทดลองหรือกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้ independent t-test ในการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และ paired t-test เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการสอนในแต่ละกลุ่ม

ผลการวิจัย

1. นักศึกษาที่ได้รับการสอนสะท้อนคิดมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การคิดวิจารณ์ญาณ	n	$\bar{x}$	S.D.	t	p
คะแนนรวม					
กลุ่มควบคุม	54	4.97	4.70	-4.78	.009
กลุ่มทดลอง	54	28.66	3.22		
ด้านการประเมินชุมชน					
กลุ่มควบคุม	54	5.75	1.24	1.95	.088
กลุ่มทดลอง	54	5.34	.94		

การคิดวิจารณ์ญาณ	n	$\bar{x}$	S.D.	t	p
ด้านระบุปัญหาและจัดลำดับ					
ความสำคัญของปัญหา					
กลุ่มควบคุม	54	3.41	.80	-1.29	.005
กลุ่มทดลอง	54	3.58	.49		
ด้านการเขียนโครงการและ					
ประเมินผล					
กลุ่มควบคุม	54	3.91	1.58	-.81	.009
กลุ่มทดลอง	54	4.13	1.19		

จากตารางที่ 1 พบว่าหลังการสอนสะท้อนคิดกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณในการวินิจฉัยชุมชนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ย ด้านการระบุปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และ ด้านการเขียนโครงการและประเมินผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ด้านในการประเมินชุมชนไม่พบความแตกต่าง

2. นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการสอนสะท้อนคิดมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ หลังการทดลองไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	n	$\bar{x}$	S.D.	t	p
กลุ่มควบคุม	54	4.41	.36	1.48	.57
กลุ่มทดลอง	54	4.31	.35		

จากตารางที่ 2 พบว่าคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3. นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการสอนสะท้อนคิดมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ หลังการทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ก่อน-หลังสอน

กลุ่ม	n	$\bar{x}$	S.D.	t	p
กลุ่มทดลอง					
ก่อนสอน	54	4.31	.35	2.53	.014
หลังสอน	54	4.46	.31		
กลุ่มควบคุม					
ก่อนสอน	54	4.48	.34	1.4	.166
หลังสอน	54	4.40	.36		

จากตารางที่ 3 พบว่าคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนสะท้อนคิดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ($t=2.53$, $p=.014$)

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการสอนสะท้อนคิดมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการศึกษาในคลินิกที่พบว่า การสอนสะท้อนคิดช่วยส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และช่วยให้นักศึกษาพยาบาลมีการตัดสินใจทางคลินิกสูงขึ้น (Sinthuchai , 2017; Wichainate, 2014) เนื่องจากการสะท้อนคิดมีการใช้คำถามให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจกับข้อมูลและความหมายของข้อมูลอย่างลึกซึ้ง การให้เหตุผลประกอบการกระทำหรือการแสดงความคิดเห็นของตนเองอันนำไปสู่ทำให้เกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Johnson ,2013) อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชน ด้านการระบุปัญหาและการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และด้านการเขียนโครงการและการประเมินผล กลุ่มที่ได้รับการสอนสะท้อนคิดมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เนื่องจากการสะท้อนคิดช่วยให้เกิดการตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังสมิธ (Smith, 2011) กล่าวว่า การสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการที่ผู้เรียนทบทวนเหตุการณ์อย่างรอบคอบเพื่อการตัดสินใจและจัดการกับปัญหาได้อย่างเหมาะสม เป็นการฝึกทักษะทำความเข้าใจกับสถานการณ์ปัญหา เมื่อบุคคลเกิดความรู้สึกคับข้องใจ แสวงหาทางเลือกแม้ในเหตุการณ์ปกติ การพิจารณาสภาพการณ์จริง และมุมมองใหม่ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองนำไปสู่การแก้ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ส่วนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชน ด้านการประเมินชุมชนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน อาจเกิดจากประสบการณ์เตรียมความพร้อมก่อนฝึกของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มได้รวมกลุ่มใหญ่สร้างเครื่องมือสำหรับรวบรวมข้อมูลชุมชน นำเสนอและอภิปรายการแยกแยะข้อเท็จจริงของข้อมูลร่วมกันก่อนการนำไปประเมินชุมชน ทำให้คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการประเมินชุมชนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

2. นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการสอนสะท้อนคิดมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม การสอนสะท้อนคิดในการวิจัยครั้งนี้ใช้กิจกรรมการสะท้อนคิดตนเอง และกิจกรรมการสะท้อนการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการสะท้อนภายในตนเองเชิงวิพากษ์อย่างไครครอว์น นำไปสู่ความเข้าใจตัวตนของตัวเอง เกิดความมั่นคงภายในอย่างเห็นคุณค่าและความหมายของชีวิต (Jamjan ,2014) ช่วยให้เข้าใจและยอมรับผู้อื่นได้ง่ายขึ้นและเป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดในการยอมรับผู้อื่นด้วยใจที่เปิดกว้าง ไม่ตัดสินตามอคติของตน อันมีความสอดคล้องกับแนวคิดการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ในการรับฟังและยอมรับผู้อื่นโดยไม่ตัดสิน ทำให้นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการสอนสะท้อนคิดมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์สูงขึ้น แสดงว่าการสอนสะท้อนคิดช่วยเสริมสร้างการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาลได้ผลดี อย่างไรก็ตามคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่ต่างกัน เนื่องจากวิทยาลัยกำหนดอัตลักษณ์การบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของบัณฑิต การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยจึงมุ่งปลูกฝังให้นักศึกษามีความเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและบริการประชาชนด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ (Kosolchuenvijit , 2013) ผู้เรียนทั้งสองกลุ่มได้รับการหล่อหลอมพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์มาอย่างต่อเนื่อง ประกอบ

กับครูที่เลี้ยงในสถานบริการปฐมภูมิมีการปฏิบัติงานตามแนวคิดใกล้บ้านใกล้ใจ การปฏิบัติต่อประชาชนคำนึงถึงคุณค่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อันเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา ซึ่งการเป็นแบบอย่างของครูเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษา(Kittiboonthawal , 2013) ทำให้นักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีการปฏิบัติกรพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ไม่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะ ผู้สอนสามารถนำการสอนสะท้อนคิดไปเสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ สำหรับนักศึกษาพยาบาล

เอกสารอ้างอิง

- Chidmongkol R, Tongphet P, Khonyang W. (2017). Teaching for Enhancing Critical Thinking of Nursing Students in Clinical Practice. **The Southern College Network Journal of Nursing and Public Health**. 3(3) : 233-45.(in Thai)
- Gibbs G. (1988). Learning by doing:A guide to teaching and learning methods. Oxford Brookes University.Retrieved October 21,2018 ,from <https://www.brookes.ac.uk/students/upgrade/study-skills/reflective-writing-gibbs/>
- Grath D. & Higgin A.(2006).Implementing and Evaluation Reflective group session. **Nursing Education Practice** 6(3).175-81.
- Jamjan L, Boonchoochuay R& Insing S. (2014). Transformative Learning :Lesson Learnedfrom Nursing Education. **Nursing Journal of The Ministry of Public Health**. 24(3) : 1-14. (in Thai)
- Johnson J.A. (2013). Reflective learning, Reflective practice and meta cognition : the importance in nursing education. **Journal of nurses profesional development** 29(1) : 46-48.
- Kosolchuenvijit J.(2013).Caring : Central Focus of Humanistic Care. *Journal of Boromarajonani College of Nursing, Bangkok*, 29(2), 134-141. (in Thai)
- Kittiboonthawal P. (2013).Opinions of Nursing students , Nursing Faculty and Clients on Humanized Community Care Nursing Practicum and its related Factors. **Journal of Nursing and Education** 6(1) : 69-79. (in Thai)
- Na Nakorn P . (2016) . The Study of Learning Management through Reflection for Developing a Critical Thinking Process in Nursing Students. **Rama nurse journal** 22(2):206-21. (in Thai)
- Nursing Coucil. (2016). **The competency of The Nurses and The Midwives**. Bangkok : Siriyod. (in Thai)
- Prajankett O. (2014). Transformative Learning: Nursing Education Perspective. **Journal of The Royal Thai Army Nurses**.15(3) : 179 -184. (in Thai)
- Sherwood G.& Horton-Deutsch S. (2017). **Reflective practice transforming education and improving outcomes**. Indianapolis : sigma the tatau international.

- Sinthuchai S. (2017). Development of an Instructional Model Based on Scaffolding and Reflective Practice Approach to Promote Clinical Decision Making Ability of Nursing Students. **Journal of The Royal Thai Army Nurses**.18(3).134-43.(in Thai)
- Smith E. (2011). Teaching critical reflection. **Teaching in higher education** 16(2) : 211-23.
- Sungrugsa N. (2014). The Quality of Education on 21st Century Learning Skill : Revisited to Mission ?. **Veridian E-Journal, Silpakorn University**11(1) : 42-56.(in Thai)
- Waisurasing L & Noparoojjinda S, (2011). The Development of Instructional Model Using Authentic Learning Approach to enhance Achievement and Critical Thinking Ability of Nursing Students,Boromarajajonani College of Nursing, Suphanburi .**Journal of Nursing and Education**.4(3) : 63-78. (in Thai)
- Wichainate K.(2014).Reflective Thinking: Teaching Students to Develop Critical Thinking in Nursing Practice. **Jounal of The Police Nurses** 6(2): 188-199.(in Thai)